

POSTANOWIENIE

31 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 31 maja 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z odwołania T. P.
przeciwko Kołu Łowieckiemu [...] w R.
o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia Koła Łowieckiego [...] nr [...] z dnia 13 lipca 2021 r. oraz uchwały Zarządu Koła Łowieckiego [...] nr [...] z dnia 24 marca 2021 r. w sprawie wymierzenia T.P. kary porządkowej, na skutek wystąpienia przez Sąd Okręgowy w R. postanowieniem z 2 marca 2023 r., IV Ca 523/22, o przekazanie do rozpoznania sprawy do innego sądu równorzędnego,

**odmawia przekazania sprawy innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 2 marca 2023 r. Sąd Okręgowy w R., zwrócił się na podstawie art. 44¹ k.p.c. do Sądu Najwyższego „o oznaczenie sądu właściwego do rozpoznania sprawy”.

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że T. P. złożył odwołanie od uchwały Walnego Zgromadzenia Koła Łowieckiego [...] z 13 lipca 2021 r. oraz poprzedzającej ją uchwały Zarządu Koła Łowieckiego [...] z 24 marca 2021 r. w sprawie wymierzenia mu kary porządkowej zawieszenia w prawach do wykonywania czynności polowania na okres 1 roku.

Sędziowie orzekający w IV i I Wydziale Sądu Okręgowego w R., w tym sędzia referent w niniejszej sprawie, złożyli oświadczenia w trybie art. 49 k.p.c. Na skutek

złożonych oświadczeń, postanowieniami z 28 października 2022 r. i z 24 stycznia 2023r. sędziowie zostali wyłączeni od rozpoznania niniejszej sprawy, za wyjątkiem sędziego referenta, którego wniosek, oparty na tożsamyach podstawach jak wnioski sędziów, którzy złożyli oświadczenia, został oddalony postanowieniem z 24 stycznia 2023 r. Postanowienie w przedmiocie oddalenia wniosku o wyłączenie nie podlega uzasadnieniu, dlatego też nie można stwierdzić, jakie przyczyny były podstawą nieuwzględnienia żądania wyłączenia na podstawie art. 49 k.p.c.

W dalszej części uzasadnienia Sąd Okręgowy wskazał, że prezesem zarządu Koła Łowieckiego [...] w R. jest X. Y. - sędzia Sądu [...] w L., a wcześniej wieloletni sędzia sądów okręgu [...], ostatnio Sądu Okręgowego w R. Obecna żona Pana X. Y. — X.1. Y.1 jest pracownikiem administracji Sądu Okręgowego w R., natomiast była żona X.2 Y.2. pełni funkcję wiceprezesa Sądu Okręgowego w R. i jest sędzią Sądu Okręgowego w R. I Wydziału Cywilnego, którym to wydziale orzeka sędzia referent. Zdaniem Sądu Okręgowego, powołane okoliczności mogą w odbiorze zewnętrznym budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności organu przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 44¹ k.p.c., dodany przez ustawę z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, wprowadza wyjątek od konstytucyjnej (art. 45 ust. 1 Konstytucji) i kodeksowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd właściwy i z tej przyczyny przepis ten powinien być interpretowany ściśle (zob. postanowienia SN z 10 września 2020 r., II CO 203/20 i z 28 września 2021 r., II CO 72/21). Do przekazania sprawy innemu sądowi może zatem dojść jedynie w razie powstania okoliczności faktycznych, odnoszących się do przedmiotowych lub podmiotowych cech konkretnej sprawy, świadczących jednoznacznie o tym, że jej rozpoznanie przez sąd właściwy miejscowo i rzeczowo według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego byłoby niezgodne z interesem publicznym i sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości.

Przesłanka dobra wymiaru sprawiedliwości ma ocenny charakter, ale z brzmienia art. 44¹ § 1 k.p.c. wynika, że w rozumieniu tego przepisu składa się na nie „w szczególności” wzgląd na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że chodzi przede

wszystkim o sytuacji, które mogą wywierać realny wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie (choćby mylne) o braku warunków do rozpoznania w danym sądzie sprawy w sposób obiektywny, przy czym jednocześnie podkreśla się, że chodzi o przeszkody dotyczące danego sądu jako organu wymiaru sprawiedliwości, a nie przeszkody odnoszące się do poszczególnego sędziego, gdyż w tym przypadku do rozwiązania zaistniałych wątpliwości służy instytucja wyłączenia sędziego od orzekania w danej sprawie (zob. postanowienia SN: z 15 września 2020 r., IV CO 191/20; z 26 czerwca 2020 r., IV CO 108/20, i z 7 maja 2021 r., I CO 53/21). Stosowanie art. 44¹ § 1 i 2 k.p.c. w praktyce powinno następować wyjątkowo, ponieważ nadmierne i pochopne korzystanie przez Sąd Najwyższy z możliwości przekazania sprawy do innego sądu może doprowadzić do skutku odwrotnego do zamierzonego, a wynikiem takiego działania może być nawet osłabienie zaufania do niezależności sędziów oraz ich zdolności do obiektywnego orzekania (postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 sierpnia 2020 r., V CO 142/20; z 24 czerwca 2021 r., I CO 74/21).

Przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. powinno mieć miejsce w sytuacji, gdy rozpoznanie sprawy w danym sądzie, bez względu na to przez którego sędziego, godziłoby w dobro wymiaru sprawiedliwości. Chodzi zatem, co do zasady, o tego rodzaju okoliczności, które są powiązane z danym sądem w znaczeniu ustrojowym (instytucjonalnym), a nie z konkretnym sędzią.

Instrument przewidziany w art. 44¹ § 1 k.p.c. nie może więc być postrzegany jako środek służący rozwiązywaniu problemów organizacyjnych, czy też zastępować inne instytucje umożliwiające rozpoznanie sprawy przez sąd inny niż właściwy według przepisów k.p.c. (np. art. 44, 48¹, 49 k.p.c.). Nie może również być traktowany jako swoisty środek odwoławczy od rozstrzygnięć zapadłych na podstawie tych przepisów.

Z uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego nie wynika, aby istniały obiektywne podstawy do przekazania sprawy innemu sądowi. Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. odmówił przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

